

ПРАТАКОЛ
рабочай нарады МКС у Вялікім Ноўгарадзе
(14-16 жніўня 2010 г.)

14 жніўня 2010 г.

Гасцініца «Садко». Прэс-цэнтр.

У пасяджэнні прынялі ўдзел 22 прадстаўнікі МКС:

Лукашанец Аляксандр – старшыня Міжнароднага камітэта славістаў, старшыня Беларускага камітэта славістаў,

Цыхун Генадзій – намеснік старшыні Міжнароднага камітэта славістаў, намеснік старшыні Беларускага камітэта славістаў,

Важнік Сяргей – сакратар Міжнароднага камітэта славістаў, сакратар Беларускага камітэта славістаў,

Гайда Станіслаў – каардынатар камісій пры Міжнародным камітэце славістаў,

Анішчанка Аляксей – старшыня Украінскага камітэта славістаў,

Баяджыеў Тодар – старшыня Балгарскага камітэта славістаў,

Бехрамоглу Атаол – старшыня Турэцкага камітэта славістаў,

Гарзаніці Марчэлло – старшыня Італьянскага камітэта славістаў,

Генчэль Герд – старшыня Германскага камітэта славістаў,

Долежалъ Урсула – прадстаўнік Аўстрыйскага камітэта славістаў,

Жывоў Віктар – намеснік старшыні Расійскага камітэта славістаў,

Жэнюх Петар – старшыня Славацкага камітэта славістаў,

МакРоберт Кэтрын Мэры – старшыня камітэта славістаў Вялікабрытаніі.

Малдаван Аляксандр – старшыня Расійскага камітэта славістаў,

Маркавіч Слабадан – старшыня камітэта славістаў Сербіі,

Младэнава Вольга – старшыня Канадскага камітэта славістаў,

Плотнікава Ганна – вучоны сакратар Расійскага камітэта славістаў,

Тэмчынас Сергіус – старшыня Літоўскага камітэта славістаў,

Флаер Майкл – старшыня камітэта славістаў Злучаных Штатаў Амерыкі,

Халілавіч Сенахід – старшыня камітэта славістаў Босніі і Герцагавіны

Чэрмак Вацлаў – намеснік старшыні Чэшскага камітэта славістаў,

Шывіц-Дулар Аленка – старшыня Славенскага камітэта славістаў,

Адкрыў пасяджэнне старшыня Расійскага камітэта славістаў **Аляксандр Малдаван**, які прывітаў усіх прысутных, раскажаў аб праграме рабочай нарады ў Вялікім Ноўгарадзе, прадставіў прысутных членаў МКС,

а таксама паведаміў пра тых прадстаўнікоў нацыянальных камітэтаў, якія па розных прычынах не змаглі прыехаць на рабочае пасяджэнне.

Аляксандр Лукашанец у сваім уступным слове падзякаваў Расійскаму камітэту славістаў і асабіста старшыні Камітэта **Аляксандру Малдавану** за магчымасць правесці рабочую сустрэчу МКС у Расіі. У прыватнасці, за тое, што нарада праводзіцца ў такім гістарычным месцы, як Вялікі Ноўгарад, які па праву лічыцца “бацькам гародоў рускіх”, цэнтрам старажытнай славянскай пісьмовай традыцыі. Гэтая паездка, як адзначыў старшыня МКС, вельмі важная для ўсіх прысутных у плане прапаганды і вывучэння славянскіх моў, славянскіх літаратур і славянскіх культур.

Старшыня МКС падзякаваў членам МКС, якія змаглі прыехаць у Вялікі Ноўгарад, нягледзячы на неспрыяльныя ўмовы надвор’я.

Было выказана шкадаванне ў сувязі з тым, што некаторыя нацыянальныя камітэты не адклікаюцца на звароты караўніцтва МКС. Так, напрыклад, з Харватыяй і Грэцыяй да гэтага часу не ўстаноўлены кантакты.

Аляксандр Лукашанец адзначыў, што падчас пасяджэння плануецца:

1) абмеркаваць і зацвердзіць тэматыку ХУ Міжнароднага з’езда славістаў, які адбудзецца ў 2013 годзе ў Мінску;

2) вызначыць формы работы будучага з’езда;

3) абмеркаваць пытанне, звязанае з выдзяленнем квот удзельнікам Мінскага з’езда славістаў;

4) заслухаць інфармацыю прафесара С. Гайды аб дзейнасці камісій, створаных пры МКС.

Аляксандр Лукашанец таксама паведаміў, што ў папярэднім годзе працягвалася праца па ўдакладненні тэматыкі чарговага з’езда, праект якой быў адобраны на пашыраным пасяджэнні Прэзідыума МКС у Старай-Леснай (Славакія) у 2009 годзе, а таксама па рашэнні розных арганізацыйных пытанняў. Мы заручыліся падтрымкай кіраўніцтва НАН Беларусі. Наступае час практычнай работы. Створаны сайт (<http://xvcongress.iml.basnet.by>), які ў хуткім часе будзе напоўнены рознай інфармацыяй.

1. Абмеркаванне і зацвярджэнне тэматыкі ХУ Міжнароднага з’езда славістаў.

Аляксандр Лукашанец: Папярэдняя тэматыка з’езда, якая абмяркоўвалася ў Славакіі, дапрацавана. Мы ў значнай ступені змаглі ўлічыць практычна ўсе пажаданні нацыянальных камітэтаў. Найбольш актыўнымі ў плане пажаданняў і заўваг былі нашы польскія, расійскія, украінскія і нямецкія калегі. Перад ад’ездам у Вялікі Ноўгарад мы атрымалі заўвагі крытычнага плану ад прафесара Ганса Ротэ. Выказваем усім калегам сваю ўдзячнасць.

Намеснік старшыні МКС **Генадзій Цыхун** азнаёміў прысутных з асноўнымі крытэрыямі, якіх прытрымліваліся арганізатары чарговага з'езда пры фарміраванні тэматыкі:

1) **максімальна поўны ахоп славістычных даследаванняў**, без “дыскрымінацыі” якога-небудзь навуковага напрамку;

2) **захаванне традыцый і тэматычных профіляў папярэдніх з'ездаў**;

3) **увядзенне новых тэм** з мэтай стымулявання распрацоўкі асобных найбольш актуальных аспектаў сучаснай славістыкі, якія недастаткова распрацаваны і не былі прадстаўлены на папярэдніх з'ездах славістаў. Пры гэтым краіна-арганізатар традыцыйна мае права прапаноўваць для разгляду ў час з'езда спецыяльную праблематыку. Таму трэці крытэры – гэта таксама ўлік тых праблем, у якіх зацікаўлена краіна-арганізатар.

Мы імкнуліся пазбегнуць залішняй дэталізацыі, таму што лічым вузкую тэматыку непрадуктыўнай. Мы вельмі ўдзячны ўсім, хто прыслаў свае прапановы і заўвагі, у прыватнасці прафесару Гансу Ротэ. Яго пісьмо, адрасаванае арганізатарам, адлюстроўвае занепакоенасць станам славістыкі, якая ў значнай ступені аслабіла свае пазіцыі, асабліва на Захадзе. Мы таксама занепакоены станам сучаснай славістыкі, але не можам пагадзіцца з усімі заўвагамі ганаровага члена МКС.

Расійскія і нямецкія калегі прапанавалі варыянт тэматыкі з назвамі раздзелаў (ідэя прафесара Герда Генчэля), які створаны на базе беларускага варыянта і ў якім улічаны асноўныя заўвагі прафесара Ганса Ротэ.

Заўвагі і прапановы па тэматыцы чарговага з'езда, якія ўзніклі ў выніку абмеркавання праекта:

1) назву пункта 1.1 “Славянскія мовы ў параўнальна-гістарычнай перспектыве” змяніць наступным чынам: “Славянскія мовы ў параўнальна-гістарычным і арэальным аспектах”;

2) пункт 1.1 “Славяна-германскія, славяна-італійскія, славяна-іранскія і славяна-уграфінскія моўныя адносіны ў мінулым” дапоўніць наступнымі словамі: “славяна-кельтскія, славяна-цюркскія” (С. Халілавіч);

3) раздзел 1.3 дапоўніць словамі “Гісторыя і сучасны стан славістыкі ў свеце”;

4) назву раздзела 1.4 “Тыпалогія моўных сітуацый у славянскім свеце” замяніць наступнай фармулёўкай: “Моўныя сітуацыі ў славянскім свеце”;

5) пункт 1.4 дапоўніць словамі: “праблемы выкладання славянскіх моў” (Г. Генчэль);

6) пункт 1.4 дапоўніць словамі: “Змешаныя формы маўлення і іх тыпы ў славян”;

7) назву пункта 1.5. “Сінхронна-тыпалагічнае даследаванне славянскіх моў” замяніць на: “Сінхронна-тыпалагічнае і супастаўляльнае даследаванне славянскіх моў”;

8) палажэнне “Кагнітыўны, этналінгвістычны, лінгвакультуралагічны і лінгва-прагматычны падыходы да вывучэння лексікі і фразеалогіі славянскіх моў” у пункце 1.5 замяніць на: “Кагнітыўны, этналінгвістычны, лінгвакультуралагічны і лінгва-прагматычны падыходы да вывучэння розных узроўняў славянскіх моў” (В. Младэнава);

9) “Дыскурсіўны аналіз сучасных славянскіх моў” выдзеліць у асобны пункт 1.6, у якім разглядаць таксама “лінгвістыку тэксту” (А. Малдаван, А. Лукашанец);

10) пункт 1.7 “Камп’ютарная і корпусная лінгвістыка ў даследаванні славянскіх моў” дапоўніць: “Праблемы аўтаматычнага аналізу і перакладу. Стварэнне і выкарыстанне інтэрнэт-рэсурсаў” (Г. Генчэль);

11) згадзіцца з прапановай прафесара Г. Ротэ пункт 2.11 “Славянскі фальклор, міфалогія...” разглядаць у якасці пункта 2.1;

12) змяніць назву пункта 2.1 “Славянскі фальклор, міфалогія і традыцыйная рэлігійная культура” на: “Славянскі фальклор, міфалогія і традыцыйная духоўная культура” (А. Плотнікава);

13) пункт 2.2 “Гісторыя славянскіх літаратур” дапоўніць словамі “і аналіз мастацкага тэксту” (В. Жывоў);

14) выключыць з назвы пункта 2.3 “Літаратура – рэлігія – філасофія” слова “філасофія”, таму што ў гэтым пункце няма ўласна філасофскіх праблем (А. Анішчанка);

15) дапоўніць пункт 2.3 палажэннем: “Праблемы выдання помнікаў славянскай літаратуры: тэксталагічная і эдыцыйная практыка”;

16) замяніць назву пункта 2.5 “Літаратура – ідэалогія – палітыка” на: “Літаратура – філасофія – ідэалогія”;

17) замяніць назву пункта 2.6 “Літаратурная крытыка і журналістыка” на: “Літаратурная крытыка і публіцыстыка”;

18) дапоўніць пункт 2.7 палажэннем “Літаратура эміграцыі і станаўленне новых літаратурных канонаў славянскіх народаў”;

19) дапоўніць пункт 3.1 палажэннем: “Гісторыя і сучасны стан славістыкі”;

20) увесці пункт 3.2 “Уклад славістыкі ў сучасную еўрапейскую культуру” (М. Гардзаніці);

21) А. Анішчанка прапанаваў абмеркаваць на адным з круглых сталоў культурную спадчыну Т. Шаўчэнкі;

22) У. Долежалъ прапанавала пазіцыю “Славянскія літаратуры і кіно”;

23) В. Младэнава прапанавала выдзеліць блок па праблемах выкладання славянскіх моў. Гэтая прапанова не знайшла падтрымкі. У

прыватнасці, А. Лукашанец адзначыў, што мы не можам дазволіць сабе размываць профіль з'ездаў славістаў: мы ў такім выпадку адыходзім ад уласна навуковай складаючай, паколькі дыдактычны падыход мае хутчэй практычнае прымяненне; у выкладчыкаў рускай мовы (ці іншых славянскіх моў) як замежнай ёсць свае асацыяцыі. Яны праводзяць свае з'езды і канферэнцыі, на якіх абмяркоўваюцца гэтыя праблемы.

З улікам унесных паправак тэматыка ХУ Міжнароднага з'езда славістаў зацвяржаецца ўдзельнікамі нарады.

2. Аб формах работы з'езда.

Аляксандр Лукашанец:

Мы прапануюваем захаваць традыцыйныя формы ўдзелу: **пленарныя даклады** (тры даклады: 1 – лінгвістычны; 1 – літаратуразнаўчы; 1 – ад краіны-арганізатара; працягласць даклада – 30 мін.); **секцыйныя даклады** (працягласць даклада – 15 мін. + 5 мін. дыскусія); **тэматычныя блокі** (1 асноўны дакладчык, 2-3 судакладчыкі, 1 дыскутант), з той умовай, што дакладчыкі прадстаўляюць розныя краіны, а арганізатар блока бярэ на сябе абавязак забяспечыць публікацыю дакладаў і папярэдняе азнаямленне мяркуемых удзельнікаў блока з усімі матэрыяламі; **круглыя сталы** (2-3 сталы, максімум 4 дакладчыкі: мадэратар – 30 мін.; судакладчыкі – 20 мін.). Раней на правядзенне тэматычных блокаў і круглых сталоў адводзілася па 2 гадзіны. Прапануюваецца, такім чынам, захаваць традыцыйныя формы падачы заявак і правядзення тэматычных блокаў і круглых сталоў, што былі вызначаны яшчэ на Кракаўскім (1998 г.) Міжнародным з'ездзе славістаў.

Заяўкі на тэматычныя блокі прымаюцца да **25 мая 2011 года**, што дасць магчымасць разгледзець іх на наступным пасяджэнні ў 2011 годзе.

Заяўкі на секцыйныя даклады прымаюцца ад нацыянальных камітэтаў славістаў у адпаведнасці з вызначанай квотай да **15 снежня 2011 года**.

Герд Генчэль прапанаваў больш актыўна выкарыстоўваць такую форму ўдзелу, як стэндавыя даклады – для прыцягнення моладзі, аспірантаў. Гэта добрая школа для маладых даследчыкаў, паколькі яны змогуць не толькі прадставіць вынікі сваёй працы, але і непасрэдна паслухаць выступленні вядомых вучоных. У Германіі такія маладыя вучоныя могуць атрымаць фінансавую падтрымку.

3. Аб размеркаванні квот.

Аляксандр Лукашанец:

Усяго Мінскі з'езд мяруе прыняць каля 800 удзельнікаў: 650 – секцыйныя дакладчыкі + 150 удзельнікі тэматычных блокаў.

Колькасць удзельнікаў тэматычных блокаў вызначаецца традыцыйна: каля 20% ад агульнай колькасці ўдзельнікаў з'езда.

Колькасць тэматычных блокаў пры гэтым – 25-30.

У выніку абмеркавання практычна ўсе ўдзельнікі нарады прыйшлі да агульнага рашэння: пакінуць прапанаваны спіс квот удзелу ў ХУ Міжнародным з'ездзе славістаў у Мінску такім, які ён ёсць (прыкладаецца), каб у арганізатараў з'езда заставаўся невялікі рэзерв. У выпадку вострай неабходнасці пры разглядзе заявак, якія паступяць, выдзеліць дадаткова Польшчы, Расіі, Славакіі, Украіне, Чэхіі, а таксама Турцыі, якія выказалі такое пажаданне, дадатковыя месцы.

Герд Генчэль:

Пажадана, каб старшыні створаных пры МКС камісій былі не толькі арганізатарамі тэматычных блокаў, але і секцый.

4. Інфармацыя аб рабоце камісій, акрэдытаваных пры МКС.

Станіслаў Гайда:

У Охрыдзе ў нас была інфармацыя аб рабоце 32 камісій (самая вялікая колькасць за ўсю гісторыю з'ездаў славістаў).

У Старай-Леснай (Славакія) камісій было ўжо 35. На дадзены момант я маю інфармацыю аб рабоце 30 камісій.

Розныя камісіі працуюць па-рознаму: 12 – вельмі актыўна; 10 – сярэдняй актыўнасці; 8 – мінімальнай актыўнасці; 5 – адсутнічае інфармацыя аб рабоце гэтых камісій (справаздача аб дзейнасці камісій прыкладаецца).

Аляксандр Лукашанец:

Папярэдня інфармацыя аб ХУ МЗС. Час правядзення Мінскага з'езда: сярэдзіна – другая палова жніўня. Гэта найбольш зручны час, паколькі мы плануем праводзіць з'езд на базе якога-небудзь універсітэта. У жніўні студэнты яшчэ на канікулах, таму аўдыторны фонд можа быць практычна аддадзены ў наша распараджэнне.

Ёсць яшчэ адно пытанне, над якім члены МКС павінны задумацца ўжо зараз: Дзе адбудзецца наступны (пасля Мінскага) з'езд славістаў?

Вольга Младэнава прапанавала на наступным пашыраным пасяджэнні Прэзідыума МКС абмеркаваць надзённую праблему: спосаб ацэнкі навуковай працы ў славянскіх і неславянскіх краінах у сувязі з дыскрымінацыйнай працы вучоных-славістаў.

Хацелася б пачуць, у якім стане справа ў розных краінах; прааналізаваць вопыт калег; падрыхтаваць адзіны дакумент, які рэгламентаваў бы ацэнку навуковай працы ў розных краінах.

Генадзій Цыхун:

Неабходна прыняць рэзалюцыю МКС па гэтай праблеме.

Старшыня МКС

А. Лукашанец

Сакратар МКС

С. Важнік